

Редакція:

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

ЛИСТ

від 06.03.2023 р. N 947/10.3-23

Щодо вакантної посади в органах місцевого самоврядування

НАДС в межах повноважень розглянув звернення [...].

Відповідно до статті 6 Закону України від 07 червня 2001 року N 2493-III "Про службу в органах місцевого самоврядування" (далі - Закон N 2493) консультативне та методичне забезпечення служби в органах місцевого самоврядування здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань державної служби з урахуванням вимог чинного законодавства про місцеве самоврядування в Україні.

Згідно зі статтею 1 Закону N 2493 служба в органах місцевого самоврядування - це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом.

Статтею 2 Закону N 2493 передбачено, що посадовою особою місцевого самоврядування є особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Відповідно до статті 3 Закону N 2493 посадами в органах місцевого самоврядування є, зокрема, посади, на які особи призначаються сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради на конкурсній основі чи за іншою процедурою, передбаченою законодавством України.

Статтею 11 Закону N 2493 визначено, що громадяни України, які вперше приймаються на службу в органи місцевого самоврядування (за винятком посад, зазначених в абзаці другому частини першої статті 10 Закону N 2493), у день прийняття відповідного рішення складають Присягу.

Посадова особа місцевого самоврядування, яка вперше приймається на службу в органи місцевого самоврядування, вважається такою, що вступила на посаду, з моменту складення Присяги.

Згідно зі статтею 14 Закону N 2493 в органах місцевого самоврядування встановлено сім категорій посад.

Віднесення інших посад органів місцевого самоврядування, не зазначених у цій статті, до відповідної категорії посад в органах місцевого самоврядування здійснюється Кабінетом Міністрів України за поданням керівників відповідних органів місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 15 Закону N 2493-III при прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування присвоюються ранги у межах відповідної категорії посад.

Ранги присвоюються відповідно до займаної посади, рівня професійної кваліфікації, результатів роботи.

Враховуючи викладене, посадовою особою місцевого самоврядування є особа, яка займає посаду в органі місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій, отримує заробітну плату за рахунок коштів місцевого бюджету, склала Присягу посадової особи місцевого самоврядування і їй присвоєно відповідний ранг.

Відповідно до абзацу п'ятого частини першої статті 10 Закону N 2493 прийняття на службу в органи місцевого самоврядування на посади керівника секретаріату (керуючого справами) районної, обласної ради, керуючого справами виконавчого апарату обласних і районних рад, керівників відділів, управлінь та інших працівників органів місцевого самоврядування шляхом призначення відповідно сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради на конкурсній основі чи за іншою процедурою, передбаченою законодавством України.

Частинами другою, п'ятою статті 10 Закону N 2493 встановлено, що проведення конкурсу, випробування та стажування при прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування здійснюється в порядку, визначеному законодавством України про державну службу.

На час відсутності (відпустки) посадових осіб органів місцевого самоврядування (крім виборних посад) для виконання їх повноважень можуть прийматися на службу особи за строковим трудовим договором (контрактом).

Згідно з пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 року N 246 "Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби" Порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року N 169 (далі - Порядок N 169), застосовується під час прийняття на службу в органи місцевого самоврядування відповідно до Закону N 2493.

Згідно із пунктом 6 Порядку N 169 умови проведення конкурсу в окремому державному органі відповідно до Порядку N 169 визначаються його керівником, який призначає на посади та звільняє з посад державних службовців.

Рішення про проведення конкурсу приймається керівником органу за наявності вакантної посади державного службовця.

Однак законодавство про державну службу, про службу в органах місцевого самоврядування не містить визначення поняття "вакантна посада".

Разом з тим статтею 1 Закону України "Про зайнятість населення" передбачено, що вакансія - це вільна посада (робоче місце), на яку може бути працевлаштована особа.

Пунктом 5 частини першої статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" встановлено, що виключною компетенцією сільських, селищних, міських рад є затвердження за пропозицією сільського, селищного, міського голови структури виконавчих органів ради, загальної чисельності апарату ради та її виконавчих органів.

Частиною четвертою статті 42 зазначеного Закону передбачено, що сільський, селищний, міський голова, зокрема: вносить на розгляд ради пропозиції щодо структури виконавчих органів ради, апарату ради та її виконавчого комітету, їх штатів.

Наказом Міністерства фінансів України від 28 січня 2002 року N 57, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01 лютого 2002 року за N 86/6374, затверджено форму штатного розпису.

Штатний розпис містить: назву структурного підрозділу та посад, кількість штатних посад, посадовий оклад, фонд заробітної плати на місяць за посадовими окладами.

Отже, на думку НАДС, в розумінні положень Закону N 2493, вакантною посадою в органах місцевого самоврядування є наявна у структурі і штатному розписі виконавчих органів ради, апарату ради та її виконавчого комітету посада в органах місцевого самоврядування з установленими відповідно до законодавства посадовими повноваженнями щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій, та на яку не укладено трудовий договір.

Таким чином, конкурсний відбір на заміщення вакантних посад в органах місцевого самоврядування проводиться відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року N 169.

Інша процедура прийняття на службу в органи місцевого самоврядування шляхом призначення відповідно сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради передбачена у Типовому порядку формування кадрового резерву в органах місцевого самоврядування, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2001 року N 1386, та у Положенні про порядок стажування у державних органах, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 01 грудня 1994 року N 804.

Закон N 2493 не встановлює критерії, строки та умови, за наявності яких може бути прийнято рішення про строкове призначення на період тимчасової відсутності посадової особи місцевого самоврядування, за якою зберігається посада в органі місцевого самоврядування, а лише частиною п'ятою статті 10 Закону N 2493 надано право сільському, селищному, міському голові, голові районної, районної у місті, обласної ради на час відсутності (відпустки) посадових осіб органів місцевого самоврядування (крім виборних посад) приймати на службу осіб за строковим трудовим договором (контрактом).

Статтею 7 Закону N 2493 передбачено, що на посадових осіб місцевого самоврядування поширюється дія Закону України "Про запобігання корупції" та законодавства України про працю з урахуванням особливостей, передбачених Законом N 2493.

Згідно статті 21 Кодексу законів про працю України (далі - КЗпП України) трудовим договором є угода між працівником і роботодавцем (роботодавцем - фізичною особою), за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, а роботодавець (роботодавець - фізична особа) зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін. Трудовим договором можуть встановлюватися умови щодо виконання робіт, які вимагають професійної та/або часткової професійної кваліфікації, а також умови щодо виконання робіт, які не потребують наявності у особи професійної або часткової професійної кваліфікації.

Особливою формою трудового договору є контракт, в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (в тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення та організації праці працівника, умови розірвання договору, в тому числі дострокового, можуть

встановлюватися угодою сторін. Сфера застосування контракту визначається законами України.

Пунктом 2 частини першої статті 23 КЗпП України передбачено, що трудовий договір може бути на визначений строк, встановлений за погодженням сторін.

Крім того, відповідно до статті 29 КЗпП України до початку роботи роботодавець зобов'язаний в узгоджений із працівником спосіб поінформувати працівника, зокрема, про процедуру та встановлені КЗпП України строки попередження про припинення трудового договору, яких повинні дотримуватися працівник і роботодавець.

Пунктом 2 частини першої статті 36 КЗпП України підставами припинення трудового договору є закінчення строку (пункти 2 і 3 статті 23), крім випадків, коли трудові відносини фактично тривають і жодна з сторін не поставила вимогу про їх припинення.

Статтею 24¹ КЗпП України передбачено, що строк, обчислюваний роками, закінчується у відповідні місяць і число останнього року строку.

Разом з тим згідно з частинами першою, третьою статті 1 Закону України від 15 березня 2022 року N 2136-IX "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" (далі - Закон N 2136) Закон N 2136 визначає особливості проходження державної служби, служби в органах місцевого самоврядування, особливості трудових відносин працівників усіх підприємств, установ, організацій в Україні незалежно від форми власності, виду діяльності і галузевої належності, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні, а також осіб, які працюють за трудовим договором, укладеним з фізичними особами, у період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України від 12 травня 2015 року N 389-VIII "Про правовий режим воєнного стану" (далі - Закон N 389).

У період дії воєнного стану не застосовуються норми законодавства про працю, законів України "Про державну службу", "Про службу в органах місцевого самоврядування", інших законодавчих актів, що регулюють діяльність державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування у частині відносин, врегульованих Законом N 2136.

Статтею 2 Закону N 2136 передбачено, що з метою оперативного залучення до виконання роботи нових працівників, а також усунення кадрового дефіциту та браку робочої сили, у тому числі внаслідок фактичної відсутності працівників, які евакуювалися в іншу місцевість, перебувають у відпустці, простої, тимчасово втратили працездатність або місцезнаходження яких тимчасово невідоме, роботодавець можуть укладати з новими працівниками строкові трудові договори у період дії воєнного стану або на період заміщення тимчасово відсутнього працівника.

20 травня 2022 року набрав чинності Закон України від 12 травня 2022 року N 2259-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану", яким, зокрема, врегульовано питання призначення громадян України в період дії воєнного стану на посади в органах місцевого самоврядування.

Наразі відповідно до абзацу третього частини дев'ятої статті 9 Закону N 389 у період дії воєнного стану сільський, селищний, міський голова може призначати осіб на посади та звільняти з посад в органах місцевого самоврядування, керівників комунальних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління відповідного органу місцевого самоврядування, у порядку, визначеному частинами п'ятою, шостою статті 10 Закону N 389.

Абзацом першим частини п'ятої статті 10 Закону N 389 встановлено, що у період дії воєнного стану особи призначаються на, зокрема, посади в органах місцевого самоврядування,

сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради, начальником відповідної військової адміністрації без конкурсного відбору, обов'язковість якого передбачена законом, на підставі поданої заяви, заповненої особової картки встановленого зразка та документів, що підтверджують наявність у таких осіб громадянства України, освіти та досвіду роботи згідно з вимогами законодавства, встановленими щодо відповідних посад.

Відповідно до частини сьомої статті 10 Закону N 389 після припинення чи скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців з дня його припинення чи скасування, на, зокрема, посади в органах місцевого самоврядування, на які особи призначені відповідно до абзацу першого частини п'ятої цієї статті, оголошується конкурс. Граничний строк перебування особи на посаді, на яку її призначено відповідно до абзацу першого частини п'ятої цієї статті, становить 12 місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Таким чином, на думку НАДС, у період дії воєнного стану сільський, селищний, міський голова, голова районної, районної у місті, обласної ради може прийняти рішення про строкове призначення на посаду в органах місцевого самоврядування, що зазначена в абзаці п'ятому частини першої статті 10 Закону N 2493, на період заміщення тимчасово відсутньої посадової особи місцевого самоврядування відповідно до абзацу першого частини п'ятої статті 10 Закону N 389, враховуючи строк відсутності основного працівника та строк, передбачений частиною сьомою статті 10 Закону N 389.

Особа, яка призначається на посаду в органах місцевого самоврядування відповідно до абзацу першого частини п'ятої статті 10 Закону N 389, має набути статус посадової особи місцевого самоврядування.

Окремо повідомляємо, що листи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади мають лише роз'яснювальний (інформаційний) характер і не встановлюють правових норм.

З повагою

Голова

Наталія АЛЮШИНА